

Motion till riksdagen
2009/10: MJ329

av **Betty Malmberg och Sven Yngve Persson (m)**

Fastställande av mål för ekologiska produkter

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att inga nya nationella mål ska fastställas för vare sig ekologisk produktion eller konsumtion då de gamla upphör att gälla 2010.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om bättre information och förtydliganden om vilka möjligheter som finns att kräva att svensk miljö- och djurskyddslagstiftning ska följas vid offentlig upphandling.¹

¹ Yrkande 2 hänvisat till FiU.

Fel! Okänt namn på

Motivering

Ända sedan 1994 har riksdagen satt upp mål för att stimulera den ekologiska odlingen i landet. Hur stor andel av jordbruksmarken som ska brukas med ekologiska förtecken har sedan dess ökat på successivt, och den 16 juni 2006 beslutade riksdagen inte bara om nya mål för produktionen utan även för den offentliga konsumtionen. Beslutet innebär att minst 20 % av landets jordbruksmark ska drivas ekologiskt och att kommunernas och landstingens inköp av ekologiska livsmedel ska uppgå till 25 %. Målen ska vara infriade 2010.

Till det förra riksmötet 2008/09 motionerade undertecknade om att de ovan angivna målen skulle upphävas. Motionen avslogs. När nu 2010 står för dörren vill vi istället argumentera för att inga nya mål fastställs på området, eftersom vi inte anser detta vara en nationell angelägenhet.

Med de mål som riksdagen satte upp 1994 skapas nämligen en förtäckt känsla av att ekologisk produktion och ekologiskt odlade livsmedel skulle vara mycket bättre för miljön och hälsan än de livsmedel som produceras i konventionell odling. Det är en olycklig och orättfärdig motsättning som målas upp för konsumenterna, i synnerhet som det svenska jordbruket idag är världsledande på såväl miljöområdet som djurskyddsområdet.

Dessutom är det så att det inte finns någon entydig forskning som visar att den totala miljönyttan blir bättre genom den så kallade ekologiska odlingen. Tvärtom har ett antal forskare vid Sveriges lantbruksuniversitet hävdat motsatsen och att eko-odling i stor skala leder till att vi inte klarar att mätta jordens befolkning och absolut inte om vi även skall producera bioenergi på åkrarna.

Ett område som behöver ytterligare forskning är till exempel om det är möjligt att klara skadedjur och svampangrepp om ingen areal behandlas med växtskyddsmedel. Ser vi analogt till vaccinationer så brukar man säga att det krävs en viss täckningsgrad av vaccinerade i populationen för att hindra en epidemi trots att det finns ovaccinerade individer i den.

Under åren har det betalats ut ett mycket omfattande stöd till eko-producenterna. Det första statliga stödet lanserades redan för 30 år sedan, men trots att det ekonomiska stödet lockat många att ställa om till ekologisk produktion drivs fortfarande ca 80 procent av odlingsarealen konventionellt. Detta trots att producentpriset för ekologiska jordbruksprodukter är betydligt högre än för konventionella produkter och att lönsamheten i ekologisk produktion är god och i vissa fall bättre än i konventionell livsmedelsproduktion. Jordbruksverket har nyligen kartlagt orsakerna till varför inte den ökande efterfrågan på ekologiska produkter har genererat fler ekologiska producenter. De intervjuer med jordbrukare som utredningen till viss del bygger på visar att det finns flera skäl till att de tvekar att ställa om sitt jordbruk. Ett är att de naturliga förutsättningarna på gården inte är gynnsamma för ekologisk produktion. Jordart, förhållandet mellan åker och bete och de investeringar som gjorts i byggnader binder producenten till traditionell produktion. Andra skäl handlar om att det är svårt att få bukt med ogräs och skadegörare på ett effektivt sätt, vilket visar att den ekologiska produktionen inte är långsiktigt håll-

Fel! Okänt namn på

bar. Även osäkerheten kring lönsamhet och attityder till ekologisk produktion är skäl för att inte ställa om.

Allt fler gör idag anspråk på Sveriges och världens jordbruksmark. Spannmålslagren i världen minskar samtidigt som den växande befolkningen ökar efterfrågan på densamma, oljebristen och ett växande klimathot ökar efterfrågan på biobränslen, kommunerna vill ha tomtmark för att få nya invånare etc. Vi måste alltså odla mer och effektivare för att klara vår miljö och mätta den växande befolkningen. Att i det läget på nytt sätta upp mål för hur stor andel av jordbruksproduktionen som måste vara ekologisk vore fel, i synnerhet som vi vet att den ekologiska odlingen bara förmår att producera ca 60 procent av en normalskörd vid konventionell odling, vilket i sin tur leder till att miljöpåverkan per kilo producerat livsmedel blir minst lika stor som vid konventionell odling.

För oss som tror på marknadskrafterna är det självklart att det ska finnas ekologiska livsmedel eftersom konsumenterna efterfrågar det. Men vi tycker inte att det är ekonomiskt försvarbart att snedvrida konkurrensen med subventioner respektive straffavgifter på endera produktionsformen. Därför är det oerhört glädjande att regeringen nu aviserar att gödselskatten skall avskaffas. Inte heller kan det vara acceptabelt att en fjärdedel av de varor skolkök och sjukhuskök runt om i landet köper ska vara ekologiskt producerade, när det kan finnas konventionellt odlade grödor i närområdet. Det är inget mindre än en skandalös dubbelmoral att sätta mål som kan legitimera att det fraktas mat runt halva jordklotet, bara för att den är eko-märkt, då närodlade produkter finns att tillgå. Eftersom inköpsmål för ekologiska produkter dessutom torde fördyra matinköpen för den offentliga verksamheten gör riksdagen därvid också ett allvarligt intrång i den kommunala beslutanderätten. Vi anser därför att inga nya nationella mål ska fastställas för vare sig ekologisk produktion eller konsumtion då de gamla upphör att gälla 2010.

För det fall vi vill reglera det kommunala självbestämmandet anser vi att man skulle uppnå betydligt större miljönytta och djurhälsa om vi i stället krävde att livsmedel som köps för skattemedel skall vara producerade i enlighet med svensk miljö- och djurskyddslagstiftning.

Stockholm den 24 september 2009

Betty Malmberg (m)

Sven Yngve Persson (m)